Міністерство освіти і науки України
Національний університет кораблебудування ім. адмірала Макарова
Первомайська філія

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-практичної конференції

«ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ: ПРОМИСЛОВІ І ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ»

присвячується 100-річчю Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова

28 травня 2020 р.

м. Первомайськ – 2020 р.

Організатори конференції: Міністерство освіти і науки України, Академія економічних наук України, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, Academia de Studii Economice a Moldovie (Молдова), Vilnius University (Литва), Первомайська міська рада та її виконавчий комітет, Первомайська районна державна адміністрація, Первомайська філія НУК імені адмірала Макарова.

Організаційний комітет:

*Голова***:** Трушляков Є.І. - кандидат технічних наук, професор**,** ректор Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова

З*аступник голови:* Доценко С.М - кандидат технічних наук, доцент, директор Первомайської філії Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова.

Члени оргкомітету: Жувагіна І.О. к.е.н., доц., декан інженерно-економічного факультету; Гришина Л.О. к.е.н., доц., зав.кафедри економіки та організації виробництва; Козіцька Н.О. к.е.н., зав. кафедри обліку і економічного аналізу; Букіна Т.В. к.і.н., зав. кафедри соціально-гуманітарних дисциплін та безпеки життєдіяльності; Нестеренко В.В. к.т.н., доц., зав.кафедри енергетичного машинобудування; Ошовський В.Я. к.т.н., доц., зав.кафедри теплоенергетики та технологій машинобудування; Тарасов І.В. к.х.н., доц. завідувач кафедри фундаментальних та загально-технічних дисциплін.

Вчені секретарі оргкомітету: Анастасенко С.М.- к.т.н., доцент кафедри теплоенергетики та технологій машиноудування; Гришина Л.О. - к.е.н., доц., зав.кафедри економіки та організації виробництва.

«Проблеми розвитку регіонів: промислові і економічні аспекти»: матеріали Всеукр. наук.–практ. конф., присвяченої 100–річчю Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (м. Первомайськ, 28 травня 2020 р.). Первомайськ: ПФ НУК, 2020. 248 с.

У збірнику подано матеріали тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції «Проблеми розвитку регіонів: промислові і економічні аспекти». Розглянуті соціально-економічні, правові та технічні проблемні питання розвитку регіонів та України вцілому, як європейської держави.

Збірник матеріалів становить інтерес для управлінського персоналу підприємств та організацій, викладачів, аспірантів, магістрантів та студентів.

ЗМІСТ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ СЕКЦІЙНИХ ЗАСІДАНЬ

СЕКЦІЯ

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕНЕРГЕТИЧНОГО МАШИНОБУДУВАННЯ

Каіров О.С, Ошовський В.Я. **4**
АНАЛІЗ ВЛАСНИХ ЧАСТОТ КОЛИВАНЬ ШПИНДЕЛІВ ВЕРСТАТІВ ШЛІФУВАЛЬНОЇ ГРУПИ

Харитонов Ю.М., Харитонов М.Ю., Боровик В. І. **6**
МОДЕЛЮВАННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ «СУХОГО ДОКУ» СУДНОБУДІВНОГО ЗАВОДУ

СЕКЦІЯ

ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТЕПЛОЕНЕРГЕТИКИ

Семенов М.М., Шаповалов Ю.О., Гревцов О.В., Костенко А.І. **10**
ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕМБРАННИХ СИСТЕМ ВОДОПІДГОТОВКИ ДЛЯ СИСТЕМ ОЧИЩЕННЯ ОРГПРОТІЧОК І ПРОДУВНОЇ ВОДИ АТОМНИХ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЙ

Євстигнєєв Ю. В., Лейбович Л. І., Анастасенко С.М. **15**
СТЕНД ДОСЛІДЖЕНЬ ПАЛИВО-ВОДНЕВОЇ СУМІШІ У ЕЛЕКТРИЧНОМУ ПОЛІ ВИСОКОЇ НАПРУГИ

Шаповалов Ю.О., Семенов М.М., Смілянець І.Ф., Прокопенко Ю.В. **18**
ДОСЛІДЖЕННЯ МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СУПЕРГІДРОФОБНИХ МАТЕРІАЛІВ В ТЕПЛОЕНЕРГЕТИЦІ

Харитонов Ю.М., Голеншин В.В., Блинов Г. Г. **22**
МОДЕЛЮВАННЯ СИСТЕМИ ВОДОПОСТАЧАННЯ СУДНОБУДІВНОГО ЗАВОДУ

Епифанов А.А., Дымо Б.В., Долганов Ю.А., Анастасенко С.Н. **25**
ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ ДВУХФАЗНЫХ ЗАКРЫТЫХ ТЕРМОСИФОНОВ ДЛЯ ЭКОНОМАЙЗЕРОВ КОТЛОВ

Насипайко М. Г., Шостак О. В. **30**
ПРОЕКТ ТЕПЛОНАСОСНОЇ СТАНЦІЇ У МІСТІ ЮЖНОУКРАЇНСЬКУ З ВИКОРИСТАННЯМ ТАШЛИЦЬКОГО ВОДОСХОВИЩА ЯК ДЖЕРЕЛА ТЕПЛА

Харитонов Ю.М., Раєва А.М **32**
ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ІНФОРМАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ РЕГІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ЕНЕРГОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

СЕКЦІЯ

СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ РЕГІОНУ

Капура І. А. **36**
РОЗРАХУНОК ЕФЕКТИВНОСТІ ЕЛЕКТРООПАЛЕННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕПЛОНАКОПИЧУВАЧІВ

Деревянко К.Є. **38**
СТВОРЕННЯ ТЕХНІКО – ТЕХНОЛОГІЧНИХ УМОВ ВИРОЩУВАННЯ ХИЖОГО КЛІЩА ФІТОСЕЙУЛЮСА НА ЗАСАДАХ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ

Тарасов І. В. **41**
ЗАСТОСУВАННЯ АСКОЕ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Лисих А.Ю. **45**
ОРГАНІЧНИЙ ЗАМІННИК ПЛАСТИКУ

Подаєнко М.Ю., Кузнецов Г.В. **47**
ЕНЕРГЕТИЧНІ ОБСТЕЖЕННЯ РІЧКОВИХ ПОРТІВ

Харитонов Ю.М., Дармосюк И. Л. **50**
ТЕХНОЛОГИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ МОДЕРНИЗАЦИИ И РЕКОНСТРУКЦИИ ГИДРОТЕХНИЧЕСКИХ СООРУЖЕНИЙ ПОРТОВ

Харитонов Ю.М., Подаєнко М.Ю. **52**
ІНФОРМАЦІЙНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ІНФРАСТРУКТУРНИХ ПРОЕКТІВ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Грабовенко О.І., Дубовець А.І. **55**
УТИЛІЗАЦІЯ ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ ЯК СПОСІБ ЗАХИСТУ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА І ОТРИМАННЯ ЕНЕРГІЇ

ЕКОНОМІЧНИЙ НАПРЯМ КОНФЕРЕНЦІЇ
СЕКЦІЇ
СТАН І ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ
ШЛЯХИ РЕФОРМУВАННЯ ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА АНАЛІЗУ У КОНТЕКСТІ ПОДОЛАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОБЛЕМ ПІДПРИЄМСТВ
ПРАВОВІ ТА СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ ПРОБЛЕМИ РЕГІОНУ

Арчибісова Д.С., Колодруб Ю.О. **58**
ПОДІЄВИЙ ТУРИЗМ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ ПРИЧОРНОМОРСЬКОГО РЕГІОНУ

Арчибісова Д.С., Суслов В.С. **61**
СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ АКВАКУЛЬТУРИ В УКРАЇНІ ТА ПЕРЕДУМОВИ СТВОРЕННЯ АКВАФЕРМ
Балаценко О. Г. **66**
РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ
В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ
Бурунсуз К.С. **68**
ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНА ОЦІНКА ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ГАЛУЗІ
Вдовиченко Л.Ю. **71**
НАПРЯМИ ДЕТІНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ НА ДЕРЖАВНОМУ ТА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНЯХ
Войт Д.С. **75**
СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ЗАЙНЯТОСТІ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ
Волосюк М.В. **78**
СПЕЦИФІКА ВІТЧИЗНЯНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ В КОНТЕКСТІ РЕІНДУСТРІАЛІЗАЦІЇ УКРАЇНИ
Гавриленко Н.В. **81**
ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ ЯК ІНСТРУМЕНТУ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ
Гавриленко Н.В., Павловська Н. І. **85**
ЗНАЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ТА АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ ПО ОПЛАТІ ПРАЦІ В РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЕЙ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ
Гончар В. В., Богачов О.С., Онофрійчук О. П. **89**
ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА КОРПОРАТИВНОЇ ІНФОРМАЦІЇ
Гришина Л.О., Порхун Ю.В. **92**
ТЕНДЕНЦІЇ ВИРОБНИЧОГО СПІВРОБІТНИЦТВА З КРАЇНАМИ ЄВРОСОЮЗУ
Гришина Л,О., Філіпішина К. І. **95**
НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ
Hryshyna N.V., Palii V.V. **98**
THE ROLE AND PLACE OF SMALL BUSINESS IN THE DEVELOPMENT OF THE TRANSPORT SPHERE OF THE REGION
Грищенко О.В., Козіцька Н.О.
АМОРТИЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ ПЕРЕВІЗНИКІВ В ПЕРІОД КАРАНТИНУ **102**

Дибач І.Л. **106**
АНАЛІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИМИ ПРАЦІВНИКАМИ
Єфімова Г. В., Писаренко І.Б. **110**
ДИСПРОПОРЦІЙНІСТЬ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ УКРАЇНИ
Жувагіна І.О., Зелінська Г.А. **115**
ВПРОВАДЖЕННЯ БРЕНД-МЕНЕДЖМЕНТУ В УПРАВЛІНСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ШВЕЙНОЇ ГАЛУЗІ
Жувагіна І.О., Отченаш П.В. **119**
МЕТОДОЛОГІЯ ОЦІНКИ РІВНЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ БАНКУ
Жувагіна І.О., Чечельницька І.О. **122**
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДУВАННЯ
Жувагіна І.О., Шерстньова А.С. **126**
МЕТОДОЛОГІЯ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ
Зуякова Л.П. **130**
ТЕХНІКО-ТЕХНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ БІОМЕТОДУ В ПЕРВОМАЙСЬКОМУ РАЙОНІ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
Ільницький В.В. **132**
ДЖЕРЕЛА РЕСУРСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ РЕГІОНУ
Іртищева І.О., Рогатіна Л.П., Войт О.С., Кім В.О., Дубинська О.О. **135**
ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА: СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
Іщенко О.А. **138**
ЕФЕКТИВНІСТЬ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМ РОЗВИТКУ ТРАНСПОРТНО-ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ В УКРАЇНІ
Карась П.М. **141**
ФІНАНСОВА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ, ЯК СКЛАДОВА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ
Клисяк М. Д. **144**
ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА РЕГІОНУ: СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ
Крамаренко І.С., Клецов Є.С., Прокопенко Н.О., Кльоц Ю.Ю. **147**
КРАУФАНДИНГ – ПЕРСПЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ РЕАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ
Крамаренко І.С., Кулакевич В.О. **150**
АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ РОЗВИТКУ БРЕНДІВ МОЛОЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ

Крамаренко І.С., Куюмджи С.Ю. **153**
ОЦІНКА МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
Крапивіна Д.А. **156**
ХАРАКТЕРИСТИКА РЕГІОНАЛЬНИХ МЕДІА ПЛАТФОРМ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЕКОНОМІЧНІ ПРОЦЕСИ
Курбала Н.В. **159**
РОЛЬ БІЗНЕС-АСОЦІАЦІЙ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ
Мальцев М. М., Яковцев С., Котенко В. **164**
КОНЦЕСІЯ ЯК МЕХАНІЗМ РОЗВИТКУ МОРСЬКИХ ПОРТІВ
Марущак С.М. **168**
КОРПОРАТИВНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА: КУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ
Мігай Н.Б., Бойко Б.О. **173**
ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ГОСПОДАРСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ
Мігай Н.Б., Сюркель В.О. **176**
РОЛЬ ЛОГІСТИКИ У ПІДВИЩЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА
Науменко Т.О. **179**
ІННОВАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ
Пащенко О. В. **182**
ВПЛИВ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК СУДНОБУДУВАННЯ
Погорєлова О.В., Медведєва В.М., Левенець В.Г. **186**
ДИСТАНЦІЙНА ФОРМА НАВЧАННЯ СУТНІСТЬ І ПЕРЕВАГИ
Погорєлова О.В., Чуприна А.С. **188**
ЕКОЛОГІЧНИЙ ОБЛІК В СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ
Поліщук О.В. **190**
МЕТОДИ ОЦІНКИ ТА УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ
Рябець Д.М. **197**
ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ’Я
Сологуб Н.В. **199**
ОПТИМІЗАЦІЯ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Стиценко О.В. **202**
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ: РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ
Тарасов І. В. **205**
АВТОМАТИЗАЦІЯ ОБЛІКУ В КОМУНАЛЬНІЙ ГАЛУЗІ
Тубальцева Н.П., Селіванова Н.В. **208**
СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ В МАЛОМУ ПІДПРИЄМНИЦТВІ
Філіпішина Л.М., Бондаренко О.О. **211**
МАРКЕТИНГ ЯК СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ РЕГІОНУ
Філіпішина Л.М., Буханець В.О. **215**
ПРОБЛЕМИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ
Філіпішина Л.М., Петрущак О.В. **218**
РЕГІОНАЛЬНА ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛІВІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ
Хмарська І.А., Гришина А.О. **221**
МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА
Хмарська І.А., Капуста А.В. **225**
ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ BLOCKCHAIN В ЛОГІСТИКУ «LACTALIS UKRAINE» В УМОВАХ ШИРОКОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ І ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ
Хмарська І.А., Чудочкін В.О. **230**
БІЗНЕС-ПЛАН ЯК МЕХАНІЗМ СТВОРЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУ
Черната Т. М., Кулішова О. О. **234**
УПРАВЛІННЯ КАДРОВОЮ СКЛАДОВОЮ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА
Шевчук С.В. **237**
ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ РОБОТИ РЕВІЗІЙНОЇ КОМІСІЇ В ОСББ

Концесія як форма державно-приватного партнерства для розвитку морських портів є фундаментальною частиною будь-якої зростаючої економіки, яка охоплює третину загальної кількості інвестицій, що надходять сьогодні в такі економіки в усьому світі, і Україна повинна враховувати цю тенденцію і використовувати цей інструмент залучати кошти та розвивати економіку.

Така система потребує постійного моніторингу, пошук оптимальних рішень проблеми та ефективного перенастроювання елементів і процесів для їх своєчасного вирішення. Систематичний моніторинг та оцінка, згідно з узгодженими критеріями з використанням об'єктивних даних, дасть можливість визначити відхилення від узгодженої програми або плану дій та своєчасно вжиті відповідні коригувальні дії.

Таким чином, запровадження в діяльність морських портів механізму сприятиме:

- Залученню зовнішніх інвестицій та створення надійних довгострокових грошових потоків.
- Стимулюванню інновації в різних функціональних областях, щоб гарантувати довгостроковий баланс між витратами та доходами, особливо коли вони стикаються з інноваціями операторів терміналів, користувачів порту, конкуруючих портів та операторів внутрішніх територій.

Список використаної літератури

1. Офіційний сайт Міністерства інфраструктури України [Електроний ресурс]. – Режим доступу : http ://mtu.gov.ua.
2. Офіційний сайт Адміністрації морських портів України [Електроний ресурс]. – Режим доступу : http ://www.uspa.gov.ua.
3. Гончар В. В. Управління системою стратегічних змін в діяльності підприємств : проблеми формування, розвитку та використання : монографія / В. В. Гончар. – Маріуполь : ДВНЗ «ПДТУ», 2014. – 280 с.
4. Дем’янченко А. Г. Застосування концесійного механізму в діяльності морських портів України / А. Г. Демянченко // Розвиток методів управління та господарювання на транспорті № 2 (51), 2015. -С. 5-21

Марущак С.М., к.е.н., м. Миколаїв, Національний університет кораблебудування ім. адмірала Макарова

КОРПОРАТИВНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА: КУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ

В філософії термін «культура» є одним із найпоширеніших понять. Ми часто використовуємо даний термін в діловому і повсякденному спілкуванні та наукових дослідженнях. При цьому в світовій науковій літературі налічується більше п’яти сотень різних визначень поняття, що свідчить про досить складний характер даної категорії та пильну увагу дослідників до проблем, пов’язаних з культурою.

Етимологічно термін «культура» походить від латинського слова

cultivire – обробляти, опрацьовувати, вдосконалювати, поліпшувати. З часом поняття «культури» стало більш загальним і змістовним. Так, можна сказати, що культура – це все те, що створене людством, тобто «друга природа», надбудована над природою натуральною.

З точки зору філософії культура пояснюється як історично розвинена система створених людиною матеріальних і духовних цінностей, соціокультурних норм, способів організації поведінки і спілкування, а також обумовлений способом матеріального виробництва процес розвитку суттєвих сил людини [1, с. 25]. Поняття культури характеризує особливості свідомості, поведінки, діяльності людей у конкретних сферах життя суспільства – культура праці, спілкування, побуту, політична тощо.

В Законі України «Про культуру» визначено, що культура – це сукупність матеріального і духовного надбання певної людської спільноти, нагромадженого, закріпленого і збагаченого протягом тривалого періоду, що передається від покоління до покоління, включає всі види мистецтва, культурну спадщину, культурні цінності, науку, освіту та відображає рівень розвитку цієї спільноти [2]. В даному випадку варто підкреслити, що культура включає надбання науки і освіти та відображає історично визначений рівень розвитку суспільства, здібностей людини, виражений у темах і формах організації життя й діяльності людей, а також у створюваних ними матеріальних і духовних цінностях [3, с. 3]. Відносно підприємства як спільноти людей, які об'єднують свої зусилля для досягнення певної мети, його культура виражається у їх діях і взаємодії, результатах і способах досягнення мети. А, отже, суттєво, хоча і неявно, визначає ефективність функціонування і розвитку.

Культура створює та визначає цінності суспільства, його ідеали, які набувають світоглядної спрямованості. В сучасних визначеннях поняття «культура» виявляється в тому числі, в її розумінні як ціннісного відношення до реальності. Як сукупність уявлень про ідеали та цінності культура охоплює різноманітні сфери суспільного життя. В той же час культурні цінності як моральні та світоглядні орієнтації виконують регулюючу роль в житті людини та соціуму.

Зміст і структура категорії «культура» досить складні і тим пояснюють її «пограничний» характер. Це визначає і пояснює науковий інтерес до вивчення культури в різних галузях знань як економіка і менеджмент. Внутрішню місткість змісту культури складають предметні результати діяльності людей, знання, здібності, навички, морально-естетичних запити, відображені в діяльності [2, с. 3].

З огляду на вище сказане, ми можемо оперувати такими поняттями відносно підприємства як, наприклад, «організаційна культура» або «корпоративна культура», тому, що у кожного підприємства є свої цінності і ідеали. Таку ж думку висловлює М.М. Надейко стосовно організаційної культури, стверджуючи, що організації, якими є підприємства, мають свою

культуру на кшталт культури націй [4].

Поняття «корпоративна культура» з'явилося на початку 20-х років минулого століття в практиці управління персоналом підприємства. Його зміст полягав в створенні комфортних трудових, соціальних, побутових, психологічних та інших умов для персоналу компаній з метою підвищення ефективності праці. Наразі корпоративна культура трактується значно ширше – як певна ідеологія, система традиційних взаємин (постійних заходів) щодо зовнішнього оточення і внутрішнього середовища [5].

Будь-яке підприємство – це, в першу чергу, соціальна одиниця, колектив людей різної кваліфікації, пов'язаних певною соціально-економічною метою й інтересами, для якої отримання прибутку є основою для задоволення потреб (як матеріальних, так і духовних) усього колективу. Поведінка кожного працівника і всього колективу щодо досягнення мети діяльності визначається існуючими цінностями та ідеалами, які складають суть корпоративної культури підприємства. Етичні і моральні принципи економічних суб'єктів, які виражаються в таких неекономічних поняттях як довіра партнерів, клієнтів, інвесторів, мотивація на сумлінне виконання обов'язків тощо, є важливими чинниками економічного життя суспільства, оскільки для людей характерними є моральні, релігійні і естетичні якості.

Корпоративна культура відображатиметься у всіх сферах діяльності підприємства – організації виробництва, умовах праці, управлінні, діловому спілкуванні та співпраці з партнерами, клієнтами, постачальниками, інноваційній діяльності і т.ін. Звідси випливає необхідність формування такої корпоративної культури, яка б дозволяла мобілізувати зусилля всіх і кожного при вирішення будь-яких – від найпростіших до самих складних, задач і спрямовувати їх на головне – досягнення єдиної загальної визначеної мети діяльності підприємства.

Проте на шляху досягнення поставленої мети діяльності підприємства завжди будуть ставати певні загрози і ризики. Протистояти їм покликана система корпоративної безпеки, метою якої є досягнення корпоративних інтересів завдяки ефективному використанню наявних ресурсів та здатності протистояти загрозам, що, в свою чергу, уможливлює формування безпечних умов сталого розвитку підприємства і, як результат, – досягнення цілей його діяльності.

У системі корпоративної безпеки підприємства головну роль відіграють суб'єкти безпеки, якими є керівництво або створений на підприємстві підрозділ забезпечення безпеки та зовнішня організація (аутсорсинг безпеки), яка відповідає за організацію забезпечення корпоративної безпеки на підприємстві. Незалежно від варіанту, обраного підприємством, левова частка відповідальності за рівень корпоративної безпеки покладається на її суб'єктів.

Структуру корпоративної безпеки складають фінансово-економічна

безпека, техніко-технологічна безпека; інтелектуально-кадрова безпека; організаційно-управлінська безпека; інформаційна безпека; силова безпека; екологічна безпека; інтерфейсна безпека [6, 7, 8]. Будь-яка з складових корпоративної безпеки забезпечується спільними зусиллями певної частини персоналу підприємства, тобто, залежить від рівня корпоративної культури, адже саме нею визначається ставлення персоналу до виконання своїх обов'язків.

Окрім того, особливу увагу хочемо звернути на інтелектуально-кадрову складова корпоративної безпеки, суть якої в досягненні високого кваліфікаційного рівня персоналу, забезпечення сприятливого морально-психологічного клімату в колективі, розвиток креативного мислення та творчого підходу працівників; організаційно-управлінську, що передбачає гарантування законних прав та інтересів акціонерів, забезпечення рівноваги впливу між учасниками корпоративних відносин, підвищення прозорості корпоративного управління та запровадження і дотримання правил раціонального менеджменту та належного контролю; інтерфейсну безпеку корпоративної системи, яка відображає надійність взаємодії з економічними контрагентами. Ці складові найбільш тісно пов'язані з рівнем корпоративної культури – від неї залежать і певним чином її визначають.

Забезпечення корпоративної безпеки повинно починатися з моменту започаткування бізнесу і мати неперервний характер, оскільки безпека корпорації – це постійний процес, а не кінцевий продукт. А оскільки високий рівень корпоративної безпеки, як і будь-які інші результати діяльності, досягається колективними зусиллями, він тісно пов'язаний з рівнем корпоративної культури і цілями діяльності підприємства. Звідси випливає, що варто на підприємстві в системі корпоративної культури формувати і особливе ставлення до процесів забезпечення корпоративної безпеки, тобто, формувати безпекову корпоративну культуру.

Безпекова корпоративна культура – це складова корпоративної культури, яка виявляється у формі безпекового мислення як цінності та безпекової поведінки як норми у відносинах для збереження цілісності організації [9, с. 41]. Безпекове мислення визначає такий прийнятний у трудовому колективі спосіб мислення, який спонукає до створення сприятливих умов для розвитку. Безпекова поведінка – це правила, якими керується персонал в своїй діяльності з метою примноження результатів, забезпечення гідних умов для подальшого розвитку підприємства, збереження його цілісності.

Безпекова корпоративна культура на нашу думку повинна бути обов'язковою підсистемою корпоративної культури на рівні загального системного підходу і окремою завершеною системою ідеалів та цінностей підприємства як підсистема в системі його корпоративної безпеки.

Метою безпекової корпоративної культури є формування безпекової

поведінки персоналу і його здатності до безпекового мислення. В даному випадку як результат визнаємо переконання в необхідності і прагнення до забезпечення корпоративної безпеки підприємства.

Для досягнення зазначеної мети варто вирішувати наступні завдання:

– розробку нормативних принципів поведінки персоналу, які переслідують як мету забезпечення корпоративної безпеки підприємства;

– сприяння формуванню усвідомленої необхідності і внутрішньої потреби готовності працювати згідно зазначених принципів;

– включення до програми корпоративної культури безпекових елементів та їх реалізацію;

– впровадження у свідомість персоналу вищих безпекових цінностей;

– розвиток у всього персоналу (не тільки суб'єктів ї безпеки) почуття причетності до справи забезпечення його корпоративної безпеки;

– заохочення залучення персоналу у спільну діяльність підвищення рівня безпеки;

– підтримку індивідуальної ініціативи працівників щодо забезпечення корпоративної безпеки;

– створення атмосфери єдності керівництва, суб'єктів безпеки і персоналу підприємстві в справі забезпечення корпоративної безпеки;

– делегування відповідальності за рівень корпоративної безпеки тощо.

В результаті дослідження ми переконалися, що в системі забезпечення корпоративної безпеки підприємства досить важлива роль покладається на безпекову корпоративну культуру, формування якої відбувається в тісному взаємозв'язку з корпоративною культурою. Саме в системі корпоративної культури важливо визначати ідеали і цінності, які відображатимуть цілі підприємства стосовно забезпечення корпоративної безпеки. Персоналу підприємства варто усвідомлювати необхідність коригувати свої дії з врахуванням потреби підприємства в безпеці. За високого рівня безпекової корпоративної культури відповідальність за рівень корпоративної безпеки розподіляється між всіма учасниками діяльності і досягається спільними зусиллями колективу, що, в свою чергу, забезпечує досягнення головної мети підприємства – успішного функціонування і розвитку.

Список використаної літератури

1. Данильян О.Г., Тараненко В.М. Философия : учеб. 2-е издан. перераб. М. : ИНФРА-М, 2014. 232 с.

2. Про культуру : Законі України від 14.12.2010 № 2778-VI. Дата оновлення: 20.03.2020. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17

3. Історія світової культури : уавч. посіб. Керівник авт. колективу Л.Т. Левчук. 3-тє вид., перероб. і доп. К.: Центр учбової літератури, 2010. 400 с.

4. Надейко М.М. Теоретичні засади системи корпоративної культури підприємства. Ефективна економіка. 2019. № 11. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2019/180.pdf

5. Мацокін А., Перерва А. Корпоративна культура & державна служба. Ціннісні

орієнтири. Держслужбовець. 2018. № 11. URL: https://i.factor.ua/ukr/journals/ds/2018/november/issue-11/article-40649.html

6. Шира Т.Б. Концептуальні засади забезпечення корпоративної безпеки підприємств. Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2019. № 18, Том 2. С. 51- 56.

7. Рудковський О.В. Структурні елементи системи корпоративної безпеки. Університетські наукові записки. 2014. № 1 (49). с. 355-360.

8. Кіпчарська Я.М. Сутність корпоративної безпеки підприємства та її структура/ Формування ринкових відносин в Україні. 2015. № 12 (175). С. 355-360.

9. Франчук В.І. Теорія безпеки соціальних систем : підручник. Львів : ЛьвДУВС, 2016. 216 с.

Мігай Н.Б. к.е.н., доцент, Бойко Б.О. магістрант, м. Первомайськ, Первомайська філія НУК ім. адмірала Макарова

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ГОСПОДАРСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Сільське господарство є важливою галуззю національної економіки. Від його функціонування та розвитку залежить продовольча безпека країни, можливість функціонувати і виготовляти продукцію багатьох галузей промисловості.

В сучасних умовах господарювання господарська діяльність аграрних підприємств залежить від великої кількості факторів, від здатності керівників правильно розподіляти ресурси і виготовляти продукцію.

Науковець В.Г. Андрійчук виокремлює макро-, мікро- та мезоекономічні чинники впливу на господарську діяльність аграрних підприємств. До макроекономічних чинників належать: платоспроможний попит, інфляція, відсоткові ставки, обмінний курс національної валюти, динаміка цін, урядові видатки і дефіцит державного бюджету, безробіття, обсяги інвестицій. Мікроекономічні чинники - це чинники внутрішнього середовища підприємства. Найбільш важливими мезоекономічними чинниками є внутрішня будова ринку сільськогосподарської продукції та продовольства і характер побудови агропромислових інтеграційних зв'язків [1, с.206].

М. М. Гуменюк вважає, що сукупність факторів, які впливають на рівень ефективності сільськогосподарських підприємств умовно можна поділити на дві групи: фактори внутрішнього середовища та фактори зовнішнього середовища. Фактори внутрішнього середовища (залежать від самого підприємства) характеризують здатність сільськогосподарських підприємств впливати на ефективність виробництва покращанням використання власних фінансових, трудових, матеріальних та інших ресурсів, впровадженням інтенсивних технологій тощо. Фактори зовнішнього середовища (не залежать від товаровиробника) – це діяльність держави, фінансово-кредитних та ринкових інституцій спрямована на